

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного адміністративного суду
у складі Верховного Суду
(актуальна практика)

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за квітень 2026 року

Зміст

I. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ	4
1.1. Оподаткування	4
1.1.1. Про стягнення податковим органом простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії	4
1.2. Митна справа.....	6
1.2.1. Про правомірність відмови в поверненні надміру сплачених митних платежів суб'єкту, зареєстрованому на тимчасово окупованій території	6
1.2.2. Про правомірність відмови в митному оформленні товару у зв'язку з його примусовим відчуженням для потреб держави в умовах воєнного стану	7
1.3. Грошовий обіг і розрахунки.....	9
1.3.1. Про відповідальність за видачу фіскальних чеків невстановлених форми та змісту.....	9
II. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ	11
2.1. Про індивідуальний характер щомісячної грошової виплати членам сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною	11
2.2. Про неможливість реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації за наявності судових заборон щодо забудови земельної ділянки.....	13
2.3. Про правомірність застосування фінансових санкцій до товарної біржі за оприлюднення інформації щодо біржових торгів не в повному обсязі.....	14
III. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА РЕФЕРЕНДУМУ, А ТАКОЖ ЗАХИСТУ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН.....	16
3.1. Про незастосовність постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» до правовідносин щодо грошового забезпечення військовослужбовців, відряджених до Украероруху	16
3.2. Про умови виплати додаткової винагороди у зв'язку з пораненням військовослужбовця	19
3.3. Про правомірність повторного взяття на військовий облік особи, раніше виключеної з нього у зв'язку зі зміною граничного віку перебування в запасі.....	21
3.4. Про спеціальний дозвіл для перевезення небезпечних вантажів (кислоти соляної)	22

3.5. Про умови оплати простою працівнику після закінчення відпустки та необхідність підтвердження готовності до роботи 24

IV. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ 26

4.1. Про віднесення спорів щодо дій уповноваженого органу при підготовці та укладенні тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі до адміністративної юрисдикції.....26

4.2. Про належність до адміністративної юрисдикції спору щодо оскарження розпорядження НКРЕКП, яким ліцензіата зобов'язано ініціювати розірвання договорів з фізичною особою 28

4.3. Про недопустимість виходу суду апеляційної інстанції за межі позову та доводів апеляційної скарги 30

I. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

1.1. Оподаткування

1.1.1. Про стягнення податковим органом простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії

Стягнення простроченої заборгованості здійснюється в межах процедури, інтегрованої до механізму погашення податкового боргу, і є можливим лише за умови дотримання обов'язкової передумови – направлення податкової вимоги та спливу 30-денного строку, встановленого статтею 95 Податкового кодексу України. Відсутність спеціального порядку надсилання податкової вимоги щодо цього виду заборгованості створює правову колізію, однак не усуває вимоги дотримання загальної процедури, ураховуючи обов'язок податкових органів діяти лише у спосіб, визначений законом

15 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційні скарги Кіровоградської обласної ради, обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро-Кіровоград» на рішення Кіровоградського окружного адміністративного суду від 30 квітня 2025 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 09 грудня 2025 року у справі № 340/7622/24 за позовом ГУ ДПС у Кіровоградській області до обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро-Кіровоград» про стягнення заборгованості, за участі Мінфіну і ГУ держказначей-ської служби України у Кіровоградській області як третіх осіб на стороні позивача та Кіровоградської обласної ради як третьої особи на стороні відповідача.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Спір виник у зв'язку з надходженням до податкового органу подань від казначейської служби щодо стягнення з платника простроченої заборгованості перед державою згідно з міжнародними договорами про субкредитування. Суть спору полягала, зокрема, у визначенні правової природи цих правовідносин. Податковий орган акцентував на їхньому публічно-правовому характері та застосуванні податково бюджетного механізму стягнення, тоді як платник і обласна рада вважали їх цивільно-правовими та такими, що не підлягають розгляду в адміністративній юрисдикції, а також ставили під сумнів дотримання передумов для стягнення і сам спосіб реалізації вимог.

Суд першої інстанції відмовив у задоволенні позову, указавши, що контрольний орган не дотримався встановленої Податковим кодексом України процедури, не направивши відповідачеві податкову вимогу, а також не використавши визначений договорами механізм списання коштів Міністерством фінансів України.

Суд апеляційної інстанції скасував рішення суду першої інстанції та задовольнив позовні вимоги, дійшовши висновку, що спірна заборгованість є простроченою

заборгованістю перед державою, порядок стягнення якої врегульовано спеціальними нормами Бюджетного і Податкового кодексів України. Така вимога не є податковим боргом, а тому не підлягають застосуванню приписи статті 95 ПК України щодо надсилання податкової вимоги. Суд також зазначив, що відповідач не спростував наявності та розміру заборгованості, а податковий орган наділений повноваженнями щодо її стягнення в судовому порядку.

Верховний Суд частково задовольнив касаційні скарги, скасувавши оскаржувану постанову та виклавши мотивувальну частину рішення суду першої інстанції в редакції цієї постанови.

ОЦІНКА СУДУ

Погашення простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії, відповідно до пункту 1 підрозділу 10 розділу XX ПК України здійснюється у порядку, визначеному главою 9 розділу II цього Кодексу або іншими законами. Законодавець не встановлює автономного механізму, а інтегрує відповідні правовідносини в наявну систему процедур погашення податкового боргу. Застосування цього механізму нерозривно пов'язане з дотриманням процедури, встановленої статтею 95 цього Кодексу, яка закріплює, що стягнення коштів та продаж майна платника можливі не раніше ніж через 30 календарних днів з дня надіслання (вручення) податкової вимоги, яка є обов'язковою процесуальною передумовою такого стягнення.

У правовому регулюванні відсутній спеціальний порядок надсилання податкової вимоги саме щодо цього виду заборгованості, що створює правову колізію та унеможлиблює належну реалізацію визначеного механізму. З огляду на принцип *lex specialis derogat generali* та конституційний обов'язок органів влади діяти лише у спосіб, визначений законом, реалізація повноважень щодо стягнення можлива лише за умови попереднього направлення податкової вимоги та спливу 30-денного строку, а її відсутність доводить передчасність звернення з позовом.

Спори щодо стягнення простроченої заборгованості за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, належать до адміністративної юрисдикції, оскільки виникають із публічно-правових відносин, у межах яких контрольний орган реалізує владні управлінські функції. Ініціювання стягнення здійснюється не на підставі рівності сторін у договірних відносинах, а шляхом реалізації владних повноважень органу державної влади, який діє в межах спеціально визначеної законом компетенції та процедури. Наведене доводить наявність ознак публічно-правового спору, який виникає у зв'язку з виконанням або невиконанням суб'єктом господарювання обов'язку перед державою, забезпеченого владним примусовим механізмом.

Велика Палата Верховного Суду вже сформувала відповідну правову позицію щодо публічно-правового характеру цих правовідносин. Відступ від правових висновків Великої Палати можливий лише в разі наявності виняткових і належно обґрунтованих підстав, яких у цій справі не наведено.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 15 квітня 2026 року у справі № 340/7622/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135793962>

1.2. Митна справа

1.2.1. Про правомірність відмови в поверненні надміру сплачених митних платежів суб'єкту, зареєстрованому на тимчасово окупованій території

Положення статті 13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо обмеження господарської діяльності суб'єктів, зареєстрованих на тимчасово окупованій території, не застосовуються автоматично до територій, визнаних такими в умовах воєнного стану, без окремого рішення Кабінету Міністрів України про поширення дії цих обмежень. Віднесення населеного пункту до переліку Мінреінтеграції без відповідного рішення Кабінету Міністрів України саме по собі не є достатньою підставою для відмови у поверненні надміру сплачених митних платежів

01 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю «Слов'янський пух Україна» на постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 13 лютого 2024 року у справі № 280/5808/23 за позовом ТОВ «Слов'янський пух Україна» до Запорізької митниці про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити дії.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Товариство звернулося до суду з вимогою визнати протиправною відмову Запорізької митниці у підготовці висновку про повернення надміру сплачених митних платежів у сумі 158 тис. грн та вчинити відповідні дії. Переплата виникла внаслідок скасування судом рішення митниці про коригування митної вартості товарів.

Запорізький окружний адміністративний суд рішенням від 29 вересня 2023 року задовольнив позов, указавши, що митниця безпідставно застосувала обмеження Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», оскільки відсутні докази їх поширення на відповідну територію.

Третій апеляційний адміністративний суд скасував рішення суду першої інстанції та відмовив у задоволенні позову, зазначивши, що реєстрація позивача на тимчасово окупованій території виключає можливість повернення коштів без зміни податкової адреси.

Верховний Суд задовольнив касаційну скаргу, скасувавши оскаржуване судові рішення та залишивши чинним рішення суду першої інстанції.

ОЦІНКА СУДУ

Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» установлює різні режими застосування обмежень: автоматичний – для територій, прямо визначених законом, та факультативний – для територій, окупованих під час воєнного стану. У другому випадку обмеження

можуть застосовуватись лише за умови прийняття окремого рішення Кабінету Міністрів України.

Оскільки такого рішення щодо м. Василівка Запорізької області, де було зареєстроване підприємство, не приймалося, відмова митниці у поверненні коштів є безпідставною. Тому право платника на повернення надміру сплачених митних платежів не може бути обмежене лише через його реєстрацію на тимчасово окупованій території. До того ж у березні 2024 року органи митної служби та казначейської служби здійснювали відповідні виплати на користь підприємства, що підтверджує безпідставність попередньої відмови митниці у поверненні надміру сплачених митних платежів та помилковість висновків апеляційного суду.

Отже, правомірним є стягнення витрат на правничу допомогу з огляду на недопустимість обмеження доступу до правосуддя для суб'єктів, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 01 квітня 2026 року у справі № 280/5808/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135416584>

1.2.2. Про правомірність відмови в митному оформленні товару у зв'язку з його примусовим відчуженням для потреб держави в умовах воєнного стану

Примусове відчуження майна для потреб держави в умовах воєнного стану, здійснене відповідно до Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану», є самостійною і достатньою правовою підставою для відмови митним органом у митному оформленні (випуску у вільний обіг) такого товару. Право державної власності на примусово відчужене майно виникає з моменту підписання акта про примусове відчуження. Законодавство не встановлює повернення примусово відчуженого майна під митний контроль з метою його подальшого митного оформлення на користь попереднього власника до скасування правового режиму воєнного стану. Належним способом захисту інтересів колишнього власника є звернення після скасування воєнного стану за повною компенсацією вартості майна

07 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу розглянув касаційну скаргу Військової частини Національної гвардії України на рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 29 липня 2025 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 09 грудня 2025 року у справі № 160/1242/25 за позовом ТОВ «Алмакстех» до Київської митниці, Військової частини Національної гвардії України про визнання протиправною та скасування картки відмови, зобов'язання вчинити дії.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Товариство уклало з китайською компанією контракт на поставку обладнання – установки для лазерної різки листового металу та труб в розібраному

вигляді. Для митного оформлення товару у червні 2024 року платник подав митну декларацію. Під час митного огляду було встановлено наявність у складі обладнання озоноруйнівної речовини і тому такий товар підлягає ліцензуванню, у зв'язку з чим було складено протокол про порушення митних правил, а товар тимчасово вилучено та поміщено на склад Київської митниці. Потім було закрито судове провадження у справі про порушення митних правил у зв'язку з відсутністю складу правопорушення та зобов'язано повернути товар у встановленому законом порядку після здійснення митного оформлення.

Водночас до моменту повторного звернення позивача для митного оформлення, у грудні 2024 року військова частина на підставі наказу командира, погодженого з військовою адміністрацією, здійснила примусове відчуження спірного обладнання для потреб держави в умовах воєнного стану, склала відповідний акт і вивезла обладнання зі складу митниці. У січні 2025 року було подано митну декларацію для випуску товару у вільний обіг, однак митний орган відмовив у митному оформленні товару, зазначаючи про примусове відчуження майна та перехід права власності до держави.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Третього апеляційного адміністративного суду, задовольнив позов, визнавши протиправною картку відмови та зобов'язавши митницю і військову частину повернути товар під митний контроль. Суди першої та апеляційної інстанцій дійшли висновку, що митний орган, приймаючи оскаржену картку відмови, діяв поза межами наданих законом повноважень, а передача товару відбулася поза межами системи правового регулювання, а отже, належним способом усунення такого порушення є повернення товару під митний контроль митниці з метою оформлення цього товару.

Верховний Суд задовольнив касаційну скаргу, скасувавши оскаржувані судові рішення та ухвалити нове про відмову в задоволенні позовних вимог.

ОЦІНКА СУДУ

Згідно зі статтями 334, 664 Цивільного кодексу України право власності у декларанта виникло з моменту передання товару перевізникові, що підтверджено наявними товарно-транспортними документами. Тому на момент примусового відчуження саме декларант був власником майна. Примусове відчуження майна в умовах воєнного стану здійснюється на підставі Закону України від 17 травня 2012 року № 4765-VI «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану», а право державної власності на таке майно виникає з моменту підписання акта про примусове відчуження (згідно з частиною третьою статті 7 цього Закону). Оскільки наказ

командира військової частини та відповідний акт є чинними і не скасовані, то відповідне майно перебуває в державній власності.

Оскільки станом на момент подання митної декларації товар уже був примусово відчужений і перебував у державній власності, декларант звернувся за митним оформленням майна, яке не перебувало у його власності та фактично вибуло з-під митного контролю. За таких умов митний орган обґрунтовано відмовив у митному оформленні. Стаття 256 Митного кодексу України не містить вичерпного переліку підстав для відмови в митному оформленні, а тому перехід права власності на товар до держави є самостійною та достатньою правовою підставою для відмови в його випуску у вільний обіг на користь декларанта. За таких обставин особа не може вимагати митного оформлення майна, яке їй уже не належить. Протиправним є застосування статті 264 цього Кодексу, яка регулює підстави відмови у прийнятті митної декларації, тоді як спірні правовідносини стосуються відмови в митному оформленні та підпадають під регулювання статті 256 цього Кодексу.

Законодавство не закріплює повернення примусово відчуженого майна під митний контроль для завершення митного оформлення до моменту скасування правового режиму воєнного стану. Належним способом захисту прав особи у такому випадку є отримання компенсації вартості майна у встановленому законом порядку після скасування воєнного стану.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07 квітня 2026 року у справі № 160/1242/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135611741>

1.3. Грошовий обіг і розрахунки

1.3.1. Про відповідальність за видачу фіскальних чеків невстановлених форми та змісту

Відсутність у фіскальних чеках обов'язкових реквізитів позбавляє такі документи статусу розрахункових. Проведення розрахункових операцій з видачею покупцям чеків невстановлених форми та змісту прирівнюється до невидачі розрахункового документа встановленої форми і є підставою для застосування фінансових санкцій згідно з пунктом 1 статті 17 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»

09 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу ТОВ «Львів Інвест Груп 1» на постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 04 березня 2026 року у справі № 380/20009/23 за позовом ТОВ «Львів Інвест Груп 1» до ГУ Державної податкової служби у Львівській області про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Під час фактичних перевірок на п'яти автозаправних комплексах податковий орган виявив видачу покупцям фіскальних чеків невстановленої форми та змісту. Зокрема, у чеках були відсутні обов'язкові реквізити під час безготівкових розрахунках (рядки 11–18), неправильна ставка ПДВ, відсутній QR-код тощо. За результатами перевірок до платника було застосовано фінансові санкції на загальну суму понад 38 млн грн. Платник оскаржив податкові повідомлення-рішення до суду, указавши на технічні збої програмного забезпечення РРО з огляду на відключення електроенергії та воєнні дії, а також на те, що чеки видавалися і відсутність окремих реквізитів не впливає на сутність операцій.

Суди неодноразово розглядали справу.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням від 04 березня 2024 року задовольнив позов. Рішення суду першої інстанції було, зокрема, мотивоване тим, що відсутність у фіскальному чеку під час безготівкових розрахунках з використанням платіжних засобів (карток), за даними Системи обліку даних РРО відповідача, рядків 11-18, не перешкоджає можливості підтвердити виконання розрахункової операції та встановити її сутність, та не має впливу на правильність визначення, реальність здійснення господарської операції за її суттю та на формування показників податкової звітності.

Восьмий апеляційний адміністративний суд скасував рішення суду першої інстанції та відмовив у задоволенні позову. Суд апеляційної інстанції уточнив, що відсутність обов'язкових реквізитів у розрахункових документах зумовлює неприйнятність таких документів як розрахункових. Розрахункова операція, проведена без видруккування розрахункового документа і без видачі такого покупцю, утворює склад правопорушення, визначеного пунктами 1, 2 статті 3 Закону України від 06 липня 1995 року № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», і є підставою для притягнення платника до відповідальності на підставі пункту 1 статті 17 цього Закону.

Верховний Суд залишив касаційну скаргу без задоволення, а оскаржуване судове рішення – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій» закріплює для суб'єктів господарювання обов'язок проводити розрахункові операції через РРО та видавати покупцеві розрахунковий документ встановленої форми і змісту. Відсутність в фіскальному чеку хоча б одного з обов'язкових реквізитів (на відміну від незначного технічного недоліку) позбавляє такий документ статусу розрахункового. Це означає, що покупцеві видано документ, який не відповідає вимогам закону, що прирівнюється до невидачі розрахункового документа. Видача фіскальних чеків невстановленої форми та змісту є порушенням пунктів 1, 2 статті 3

цього Закону та зумовлює застосування фінансових санкцій, визначених пунктом 1 статті 17 цього Закону.

Технічні збої в програмному забезпеченні, перебої з електропостачанням чи проблеми з сервісним обслуговуванням РРО не звільняють платника від відповідальності. Обов'язок забезпечити належне функціонування РРО та видачу правильних чеків встановлено безпосередньо для суб'єкта господарювання.

Інформація з Системи обліку даних РРО є належним доказом під час проведення фактичних перевірок.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 09 квітня 2026 року у справі № 380/20009/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567403>

II. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ

2.1. Про індивідуальний характер щомісячної грошової виплати членам сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Передбачена Законом України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» від 27 липня 2022 року № 2454-IX (у редакції, чинній до 01 січня 2026 року) щомісячна грошова виплата членам сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною має здійснюватися кожному члену сім'ї окремо, а не як єдина сума з подальшим її розподілом між ними

09 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Головного управління Пенсійного фонду України у Львівській області на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 25 червня 2025 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 04 листопада 2025 року у справі № 380/9003/25 за позовом Особа_1, що діє в інтересах неповнолітньої доньки - Особа_2 про визнання протиправними дій щодо зменшення розміру щомісячної грошової виплати та відмови у проведенні перерахунку та доплати до пенсії.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

В обґрунтування позовної заяви позивачка, що діє в інтересах неповнолітньої доньки, зазначила, що з 01 січня 2023 року її доньці, яка є членом сім'ї загиблого Героя України, розмір щомісячної грошової виплати до пенсії в разі втрати годувальника встановлено у розмірі 33,3 % мінімальної заробітної плати, оскільки відповідач поділив її між членами сім'ї рівними частинами. Однак, відповідно до Закону України від 27 липня 2022 року № 2454-IX «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» (далі – Закон № 2454-IX) така виплата має здійснюватися

у повному розмірі мінімальної заробітної плати кожному одержувачу окремо, тому відмова відповідача у перерахунку є протиправною.

Рішенням окружного адміністративного суду, залишеним без змін постановою апеляційного адміністративного суду, позов задоволено. Суди виходили з того, що положення Закону № 2454-IX не передбачають розподілу щомісячної грошової виплати між членами сім'ї загиблого, які отримують пенсію у зв'язку з втратою годувальника, а отже така виплата має встановлюватися кожному одержувачу окремо у повному розмірі, визначеному законом.

Верховний Суд залишив касаційну скаргу без задоволення, а рішення судів попередніх інстанцій без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Аналіз положень частини третьої статті 2 та пункту 4 статті 4 Закону № 2454-IX свідчить, що законодавець визначає коло осіб, які мають право на відповідну виплату, шляхом переліку членів сім'ї у множинному числі, що вказує на самотійний характер прав кожного з них.

Водночас частина перша статті 4 цього Закону передбачає, що щомісячна грошова виплата здійснюється з дня звернення за її призначенням особам, які мають право на таку виплату, що також свідчить про індивідуалізацію права кожного члена сім'ї на отримання відповідної виплати.

Передбачена Законом № 2454-IX у редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин та звернення позивачки із заявою про перерахунок, виплата має здійснюватися кожному члену сім'ї окремо, а не як єдина сума з подальшим її розподілом між ними.

Суд наголосив на тому, що навіть за відсутності прямого нормативного припису відповідач як суб'єкт владних повноважень не був наділений повноваженням самотійно визначати порядок обчислення та розподілу цієї виплати. Пропорційний поділ щомісячної грошової виплати, застосований відповідачем, фактично призвів до зменшення гарантованого законом розміру виплати, що суперечить вимогам частини другої статті 19 Конституції України.

Окремо Суд звернув увагу на те, що з 01 січня 2026 року, після внесення змін до статті 4 Закону № 2454-IX, законодавець чітко врегулював порядок виплати щомісячної грошової допомоги членам сім'ї у разі наявності кількох одержувачів (у розмірі 1,5 мінімальної заробітної плати з розподілом рівними частинами), усунувши попередню невизначеність норми та забезпечивши її відповідність критеріям чіткості, однозначності й передбачуваності застосування.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 09 квітня 2026 року у справі № 380/9003/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135566892>

2.2. Про неможливість реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації за наявності судових заборон щодо забудови земельної ділянки

Наявність встановлених ухвалою суду про забезпечення позову арешту земельної ділянки та заборони на вчинення дій, пов'язаних із її забудовою, унеможлиблює прийняття та реєстрацію декларації про готовність об'єкта до експлуатації. Це зумовлено тим, що така реєстрація є завершальним етапом будівництва та передумовою для подальшої державної реєстрації права власності на новостворений об'єкт нерухомості. Отже, вчинення відповідних реєстраційних дій за наявності зазначених обмежень суперечило б встановленим судом заборонам. Дії суб'єкта владних повноважень щодо реєстрації такої декларації за цих умов свідчили б про ігнорування обов'язкового до виконання судового рішення, що є неприпустимим в силу положень Конституції та законів України

16 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу заступника керівника Житомирської обласної прокуратури на постанову Сьомого апеляційного адміністративного суду від 24 вересня 2025 року у справі № 240/21336/24 за позовом Особа_1, за участю заступника керівника Житомирської окружної прокуратури, до управління державного архітектурно-будівельного контролю Житомирської міської ради про визнання протиправним та скасування рішення про повернення на доопрацювання декларації про готовність об'єкта до експлуатації.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначав, що уповноважений орган протиправно повернув декларацію про готовність об'єкта до експлуатації на доопрацювання з підстав наявності ухвал Господарського суду Житомирської області, якими накладено арешт на земельну ділянку та заборонено вчиняти дії, пов'язані з її забудовою, оскільки, на його думку, наявність таких ухвал не може бути підставою для повернення поданої ним декларації про готовність до експлуатації об'єкта з незначними наслідками (СС1).

Суд першої інстанції у задоволенні позову відмовив. Суд апеляційної інстанції рішення суду першої інстанції скасував та задовольнив позовні вимоги. Ухвалюючи таке рішення суд виходив з того, що спірне рішення відповідача про повернення на доопрацювання декларації про готовність об'єкта до експлуатації є протиправним, оскільки прийнято не з підстав, передбачених частиною шостою статті 39 Закону України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» (далі – Закон № 3038-VI).

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, постанову апеляційного суду скасував та залишив у силі рішення суду першої інстанції.

ОЦІНКА СУДУ

Органи державного архітектурно-будівельного контролю здійснюють контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності на всіх етапах

будівництва, у тому числі етапі прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта.

Такий обов'язок не обмежується лише формальною перевіркою відповідності поданих документів вимогам законодавства, а й передбачає також урахування інших юридично значимих обставин, які впливають на можливість прийняття об'єкта в експлуатацію, зокрема наявності судових рішень, якими встановлено відповідні обмеження чи заборони.

Верховний Суд зазначив, що наявність встановлених ухвалою суду про забезпечення позову арешту земельної ділянки та заборони на вчинення дій, пов'язаних із її забудовою, унеможлиблює прийняття та реєстрацію декларації про готовність об'єкта до експлуатації. Це зумовлено тим, що така реєстрація є завершальним етапом будівництва та передумовою для подальшої державної реєстрації права власності на новостворений об'єкт нерухомості. Отже, вчинення відповідних реєстраційних дій за наявності зазначених обмежень суперечило б встановленим судом заборонам. Дії суб'єкта владних повноважень щодо реєстрації такої декларації за цих умов свідчили б про ігнорування обов'язкового до виконання судового рішення, що є неприпустимим в силу положень Конституції та законів України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 квітня 2026 року у справі № 240/21336/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135793908>

2.3. Про правомірність застосування фінансових санкцій до товарної біржі за оприлюднення інформації щодо біржових торгів не в повному обсязі

Положення статей 7, 11, 13 Закону України 10 грудня 1991 року № 1956-XII «Про товарні біржі» та статті 131 Закону України 23 лютого 2006 року № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» закріплюють за професійними учасниками організованих товарних ринків - товарними біржами обов'язок розкривати інформацію про себе та свою діяльність щодо біржових торгів, зокрема шляхом розміщення (оприлюднення) її на своєму вебсайті, в обсязі та в порядку, встановленими законом, який забороняє опубліковувати неповну чи недостовірну інформацію і передбачає за це відповідальність у вигляді застосування фінансових санкцій

29 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на рішення Донецького окружного адміністративного суду від 04 липня 2025 року та постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 13 жовтня 2025 року у справі № 640/16800/22 за позовом Приватного акціонерного товариства «Українська міжбанківська валютна біржа» до Національної комісії з цінних

паперів та фондового ринку про визнання протиправними та скасування постанови і розпорядження.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку встановлено, що на вебсайті позивача розміщено повідомлення про проведення 25 січня 2022 року електронних торгів з продажу необробленої деревини, а також звіт про результати таких торгів. На думку Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, оприлюднена інформація не містила всіх необхідних відомостей щодо учасників торгів та їх переможців. Такі обставини Національна комісія розцінила як опублікування позивачем недостовірної інформації і у зв'язку з цим прийняла постанову про накладення на позивача фінансової санкції у вигляді штрафу. Того ж дня було винесено розпорядження про усунення порушень, яким товариство зобов'язано видалити з вебсайту інформацію про результати торгів лісом від 25 січня 2022 року та повідомити про виконання цього розпорядження. Вважаючи такі рішення протиправними, позивач звернувся до суду з вимогою про скасування постанови про накладення санкції та розпорядження про усунення порушень.

Рішенням суду першої інстанції, залишеним без змін постановою суду апеляційної інстанції, позов задоволено. Суди виходили з того, що відповідач не довів наявності беззаперечних фактів порушення позивачем вимог законодавства.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, скасував рішення судів попередніх інстанцій та ухвалив нове рішення про відмову у задоволенні позову.

ОЦІНКА СУДУ

Закон зобов'язує товарні біржі здійснювати повне розкриття інформації в обсязі та в порядку, встановленими законодавством, а також забороняє опубліковувати та / або надавати недостовірну інформацію.

Положення статей 7, 11, 13 Закону України 10 грудня 1991 року № 1956-XII «Про товарні біржі» та статті 131 Закону України 23 лютого 2006 року № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», з якими кореспондуються норми правил біржі, закріплюють за професійними учасниками організованих товарних ринків - товарними біржами обов'язок розкривати інформацію про себе та свою діяльність щодо біржових торгів, зокрема шляхом розміщення (оприлюднення) на своєму вебсайті, у тому числі переліку учасників біржових торгів, допущених до таких торгів, із зазначенням учасників, допуск яких до біржових торгів зупинено або припинено.

Відповідальність за невиконання такого обов'язку визначена нормами пункту 5 частини першої статті 11 Закону України 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» (далі – Закон № 448/96-ВР), які передбачають застосування Національною комісією

до юридичних осіб фінансових санкцій за неопублікування, опублікування не в повному обсязі інформації та/або опублікування недостовірної інформації.

Матеріали справи не містять доказів оприлюднення на вебсторінці ПрАТ «УМВБ» переліку учасників біржових торгів, допущених до біржових торгів з продажу необробленої деревини, проведених товариством 25 січня 2022 року, що свідчить про невиконання позивачем закріпленого за ним обов'язку стосовно повного розкриття інформації про свою діяльність щодо біржових торгів.

Зазначене охоплюється складом правопорушення, передбаченого нормами пункту 5 частини першої статті 11 Закону 448/96-ВР, і, як наслідок, підтверджує правомірність застосування фінансових санкцій до позивача на підставі наведених норм.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 29 квітня 2026 року у справі № 640/16800/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136093761>

III. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА РЕФЕРЕНДУМУ, А ТАКОЖ ЗАХИСТУ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

3.1. Про незастосовність постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» до правовідносин щодо грошового забезпечення військовослужбовців, відряджених до Украероруху

Грошове забезпечення військовослужбовців, відряджених до державних органів, установ та організацій, виплачується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2001 року № 104 «Про порядок і норми грошового та матеріального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, інших військових формувань, осіб начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби, відряджених до державних органів, установ та організацій», відтак положення постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» не є застосовними у таких правовідносинах

19 березня 2026 року Верховний Суд у складі судової палати з розгляду справ щодо виборчого процесу та референдуму, а також захисту політичних прав громадян Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Особи_1 на рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 21 листопада 2022 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 15 березня

2023 року у справі № 160/13876/22 за позовом Особи_1 до Державного підприємства обслуговування повітряного руху України, за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача, – Міністерства оборони України, про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити певні дії.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Спір у цій справі виник у зв'язку з поширенням / непоширенням на військовослужбовців, відряджених до державних органів, положень постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» (далі – Постанова № 168), якою передбачено на період воєнного стану право військовослужбовців Збройних Сил України на отримання додаткової винагороди. Позивач - військовослужбовець, відряджений до регіонального структурного підрозділу Украероруху для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки із залишенням на військовій службі, звернувся до суду з позовом про визнання протиправною бездіяльності відповідача щодо ненарахування та невиплати йому додаткової винагороди згідно з Постановою № 168.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд рішенням відмовив у задоволенні позову. Суд виходив з того, що виплата щомісячної додаткової винагороди, передбаченої Постановою № 168, не розповсюджується на військовослужбовців, відряджених до державних органів, позаяк умови та порядок виплати їм грошового та матеріального забезпечення урегульовані постановою Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2001 року № 104 «Про порядок і норми грошового та матеріального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших військових формувань, осіб начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України, відряджених до державних органів, установ та організацій» (далі – Постанова № 104).

Третій апеляційний адміністративний суд постановою змінив рішення суду першої інстанції у мотивувальній частині, а в іншій – залишив без змін. Апеляційний суд констатував, що Постановою № 168 прямо не передбачено виплат додаткової винагороди військовослужбовцям, відрядженим до Украероруху, а тому це підприємство не має підстав для нарахування та виплати такої винагороди, а також що Украерорух не входить до переліку міністерств та державних органів, зазначених у пунктах 1 та 2-1 Постанови № 168, а тому не є належним відповідачем у цій справі.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

З аналізу норм статті 9 Закону України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон № 2011-XII) слідує, що правове регулювання визначення порядку грошового забезпечення військовослужбовців (абзац 2 частини четвертої статті 9 цього закону) та військовослужбовців, відряджених до державних органів, підприємств, установ, організацій (абзац 3 частини четвертої статті 9 цього ж закону), здійснюється різними нормативно-правовими актами.

Судова палата врахувала висновки Великої Палати Верховного Суду, викладені у постанові від 29 серпня 2024 року у зразковій справі № 640/13029/22, про те, що як текстуальне тлумачення змісту первинної редакції пункту 1 Постанови № 168, так і системне тлумачення цієї постанови, з урахуванням умов її прийняття, визначеними у преамбулі, дають підстави для висновку, що виплата додаткової винагороди в розмірі 30 000,00 грн повинна здійснюватися як стимулювання винятково тим військовослужбовцям Збройних Сил України, які своїми безпосередніми діями здійснюють захист суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності України, а тому пункт 1 Постанови № 168 не поширюється на військовослужбовців, відряджених до державних органів, установ та організацій, грошове забезпечення яким виплачується відповідно до Постанови № 104.

Також на тій підставі, що передбачена пунктом 1 первинної редакції Постанови № 168 додаткова винагорода в розмірі 30 000,00 грн є одноразовим додатковим видом грошового забезпечення військовослужбовців (частина друга статті 9 Закону № 2011-XII), тоді як абзацом 2 пункту 1 Постанови № 104 чітко визначено, що грошове забезпечення військовослужбовцям, відрядженим до державних органів, установ та організацій, виплачується виходячи з окладів за посадами, займаними зазначеними особами в таких органах, установах та організаціях, до яких вони відряджені, інших виплат, установлених для відповідних працівників цих органів, установ та організацій, а також окладів за військовими (спеціальними) званнями і надбавки за вислугу років у розмірах і порядку, визначених законодавством для військовослужбовців, Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що положення Постанови № 168 не поширюють дію на військовослужбовців, відряджених до державних органів, установ та організацій.

У зв'язку з цим судова палата констатувала про помилкове ототожнення порядку та умов виплати грошового забезпечення військовослужбовців та військовослужбовців, відряджених до державних органів, установ та організацій, та поширення на останніх дії Постанови № 168.

Відтак грошове забезпечення військовослужбовцям, відрядженим до державних органів, установ та організацій, виплачується відповідно до Постанови № 104, при цьому положення Постанови № 168 не поширюють свою дію на таких військовослужбовців.

Таким чином, Верховний Суд виснував, що позивачу виплачуються тільки оклади за військовими званнями і надбавка за вислугу років у розмірах і порядку, визначених законодавством для військовослужбовців, а інші складові грошового забезпечення – як для відповідних працівників структурного підрозділу Украероруху. Виплата грошового забезпечення військовослужбовцям, відрядженим до Украероруху, здійснюється за рахунок коштів цієї установи, і оскільки додаткова винагорода в розмірі 30 000,00 грн є одноразовим додатковим видом грошового забезпечення військовослужбовців, виплату якої для працівників цієї установи не передбачено, то й відсутні правові підстави для її виплати позивачу.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 березня 2026 року у справі №160/13876/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135028421>

3.2. Про умови виплати додаткової винагороди у зв'язку з пораненням військовослужбовця

Виплата додаткової винагороди військовослужбовцям у розмірі 100 000,00 грн у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, здійснюється, зокрема, за умови наявності довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), визначеної додатком 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 року №402, виданої командиром військової частини, де проходять службу або перебуває у відрядженні військовослужбовець, що містить інформацію про обставини отримання військовослужбовцем поранення (травми, контузії, каліцтва) під час захисту Батьківщини

01 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Особа_1 на постанову Сьомого апеляційного адміністративного суду від 10 квітня 2025 року у справі №240/4897/24 за позовом Особа_1 до Військової частини_номер, Військової частини_номер про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії щодо нарахування і виплати грошового забезпечення та додаткової винагороди за час лікування.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Позивач зазначав, що у період з липня по вересень 2022 року проходив лікування у зв'язку з травмою, пов'язаною із захистом Батьківщини, однак відповідачами безпідставно не нараховано та не виплачено грошове забезпечення і додаткову винагороду, передбачену постановою Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького

складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» №168 від 28 лютого 2022 року (далі – Постанова № 168).

Суд першої інстанції позов задовольнив, виходячи з того, що період лікування та відпустки за станом здоров'я підлягає зарахуванню до періоду, за який виплачується додаткова винагорода. Суд апеляційної інстанції скасував це рішення та відмовив у задоволенні позову, зазначивши, що відсутні докази тяжкого поранення та належного оформлення відпустки за станом здоров'я, а також встановлено факт самовільної відсутності позивача на службі.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, рішення суду апеляційної інстанції – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Постанова №168 передбачає обов'язкову наявність двох умов: по-перше, поранення має бути пов'язане із захистом Батьківщини, а по-друге – воно повинно бути визнане тяжким за висновком військово-лікарської комісії, якщо йдеться про відпустку для лікування. Відсутність хоча б однієї з цих умов виключає можливість виплати підвищеної винагороди.

Разом із тим, додаткова винагорода є складовою грошового забезпечення, а тому її виплата залежить від дотримання правил, визначених Порядком виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 07 червня 2018 року №260. Зокрема, у разі самовільного залишення військової частини виплата грошового забезпечення призупиняється з дня такого залишення і поновлюється лише після повернення військовослужбовця.

У цій справі встановлено, що позивач після виписки з лікувального закладу не з'явився до місця служби, а відтак командир військової частини правомірно призупинив виплату грошового забезпечення. Крім того, відсутні належні докази оформлення відпустки за станом здоров'я у встановленому порядку.

Також Суд звернув увагу на відсутність належного документального підтвердження обставин поранення, зокрема довідки встановленого зразка про обставини травми, що є обов'язковою підставою для виплати винагороди у розмірі 100 000 грн. Надані позивачем документи не підтверджують належним чином ані обставини отримання поранення, ані підстави для направлення на лікування саме у зв'язку із захистом Батьківщини.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 01 квітня 2026 року у справі № 240/4897/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135376555>

3.3. Про правомірність повторного взяття на військовий облік особи, раніше виключеної з нього у зв'язку зі зміною граничного віку перебування в запасі

Зміни до законодавства щодо граничного віку перебування військовозобов'язаних у запасі поширюються на осіб, які на момент набрання такими змінами чинності не досягли нового граничного віку, незалежно від факту їх попереднього виключення з військового обліку. У зв'язку з підвищенням граничного віку перебування в запасі до 60 років такі особи вважаються поновленими у запасі та підлягають військовому обліку

09 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Особа_1 на рішення Запорізького окружного адміністративного суду від 16 вересня 2024 та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 03 лютого 2025 у справі №280/6524/24 за позовом Особа_1 до Інформація_1 про визнання дій протиправними та зобов'язання виключити його з військового обліку.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

В обґрунтування позовних вимог вказано, що позивач перебував на військовому обліку військовозобов'язаних до 12 вересня 2011 року. У зв'язку з досягненням граничного віку перебування в запасі відповідач 12 вересня 2011 року виключив позивача з військового обліку, що підтверджується штампом у військовому квитку та паспорті. Водночас у лютому 2024 року на підприємство, де працює позивач, надійшов лист від відповідача зі списком працівників, до якого входив і позивач, з вимогою їх виклику для уточнення облікових даних. Звернувшись до відповідача із роз'ясненням відповідних дій, позивачу повідомлено, що він підлягає взяттю на військовий облік військовозобов'язаних. Позивач уважав дії щодо його взяття на військовий облік протиправними, у зв'язку з чим звернувся до суду з цим позовом.

Судами попередніх інстанцій у задоволенні позову відмовлено. Суди виходили з того, що після змін законодавства граничний вік перебування у запасі збільшено, а тому позивач автоматично підпадає під категорію військовозобов'язаних і має перебувати на військовому обліку.

Верховний Суд залишив касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані судові рішення – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Законодавець чітко розмежує поняття «зняття» та «виключення» з військового обліку, однак це розмежування не означає, що особа, виключена з обліку, не може бути повторно взята на такий облік. Отже, різними є як підстави, так і правові наслідки зняття або виключення з військового обліку.

Зміни до статті 28 Закону України від 25 березня 1992 року № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон № 2232-XII), якими збільшено

граничний вік перебування у запасі до 60 років, мають загальний характер та поширюються на всіх осіб, які не досягли такого віку, незалежно від їх попереднього статусу. Таким чином, правовий статус особи визначається не лише фактом попереднього виключення, а й чинним на момент виникнення спірних правовідносин законодавством.

Натомість приписи статті 28 Закону № 2232-XII про те, що граничний вік перебування в запасі другого розряду є граничним віком перебування в запасі та у військовому резерві, змін не зазнали.

Тобто з набранням чинності указаних змін до законодавства позивач є таким, що підпадає під його дію як особа, яка не досягла встановленого законом граничного віку перебування у запасі військовозобов'язаних другого розряду.

Таким чином, у зв'язку із продовженням граничного віку перебування в запасі позивача було автоматично поновлено в запасі, незалежно від того чи перебував він на військовому обліку, оскільки позивач не досягнув 60-річного віку, тобто повинен, згідно з чинним законодавством, перебувати на військовому обліку військовозобов'язаних.

Верховний Суд окремо наголосив, що у цьому випадку не йдеться про зворотну дію закону в часі, оскільки спірні правовідносини виникли у 2024 році, тобто після набрання чинності відповідними змінами. Закон застосовується до актуального стану особи, яка не досягла граничного віку, а не до подій, що відбулися у 2011 році.

Також, з метою внесених змін було розширено мобілізаційний ресурс держави, що відповідає публічному інтересу у сфері національної безпеки та оборони. У зв'язку з цим звужено підстави для виключення з військового обліку та розширено коло осіб, які підлягають обліку. Отже, враховуючи, що позивач не досяг 60-річного віку, він вважається таким, що перебуває у запасі, а тому відповідач правомірно взяв його на військовий облік.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 09 квітня 2026 року у справі № 280/6524/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567245>

3.4. Про спеціальний дозвіл для перевезення небезпечних вантажів (кислоти соляної)

Ураховуючи те, що соляна кислота є корозійною речовиною, транспортний засіб, що перевозить її у вбудованих/знімних цистернах (місткістю понад 1 м³), контейнерах-цистернах, переносних цистернах або БЕГК (місткістю понад 3 м³), повинен пройти спеціальний технічний огляд і отримати допуск у Сервісному центрі МВС. Тобто, для вбудованих/знімних цистерн поріг для обов'язкового отримання свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення певних небезпечних вантажів починається саме з об'єму понад 1 м³. Отже якщо особа перевозить небезпечний вантаж - кислота соляна, клас безпеки 8, у тарі ємністю 1 м³,

не у цистерні, в такому випадку транспортний засіб не потребує відповідного свідоцтва для перевезення небезпечних вантажів

09 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Державної служби України з безпеки на транспорті на рішення Харківського окружного адміністративного суду від 05 грудня 2023 року та постанову Другого апеляційного адміністративного суду від 14 лютого 2024 року у справі № 520/29027/23 за позовом ТОВ «Профхім» до Державної служби України з безпеки на транспорті про визнання протиправною та скасування постанови про застосування адміністративно-господарського штрафу.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Постановою про застосування адміністративно-господарського штрафу на позивача було накладено стягнення у вигляді штрафу у розмірі 17 000,00 гривень за відсутність свідоцтва про допущення транспортного засобу до перевезення певних небезпечних вантажів. Підставою для застосування штрафу стало порушення зафіксоване у акті щодо перевезення транспортним засобом MAN 26403, небезпечного вантажу - кислоти соляної, клас безпеки 8 у тарі ємністю 1 м³ без свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення певних небезпечних вантажів. Не погоджуючись з постановою відповідача, позивач звернувся до суду з цим позовом.

Рішенням суду першої інстанції, залишеним без змін апеляційним судом, позов задоволено. Суди виходили з того, що позивач здійснював перевезення транспортним засобом небезпечний вантаж, що не потребував наявності свідоцтва про допущення транспортного засобу до перевезення небезпечного вантажу.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково, змінив судові рішення попередніх інстанцій в частині мотивів їх ухвалення, виклавши їх у редакції постанови, а в іншій частині залишив без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення небезпечних вантажів є обов'язковим документом у разі перевезення не всіх небезпечних вантажів, а певних небезпечних вантажів. Транспортні засоби, якими перевозяться небезпечні вантажі, повинні мати відповідне свідоцтво про допущення до перевезення небезпечних вантажів лише у встановлених законодавством випадках.

Ураховуючи те, що транспортний засіб позивача здійснював перевезення небезпечного вантажу - кислота соляна, клас безпеки 8, на нього поширюються вимоги Закону України від 06 квітня 2000 року № 1644-III «Про перевезення небезпечних вантажів», Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів, Порядку видачі та оформлення свідоцтв про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04 серпня 2018 року № 656, а також інші

нормативні акти, якими визначаються порядок та вимоги до забезпечення безпеки дорожнього перевезення небезпечних вантажів на всій території України.

Ураховуючи те, що соляна кислота є корозійною речовиною, транспортний засіб, що перевозить її у вбудованих/знімних цистернах (місткістю понад 1 м³), контейнерах-цистернах, переносних цистернах або БЕГК (місткістю понад 3 м³), повинен пройти спеціальний технічний огляд і отримати допуск у Сервісному центрі МВС. Тобто, для вбудованих/знімних цистерн поріг для обов'язкового отримання свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення певних небезпечних вантажів починається саме з об'єму понад 1 м³.

Суд виходив із того, що позивач перевозив небезпечний вантаж – кислоту соляну, клас безпеки 8, у тарі ємністю 1 м³ не у цистерні. За таких обставин транспортний засіб не належав до категорії транспортних засобів, для яких законодавством передбачено обов'язкове отримання свідоцтва про допущення до перевезення певних небезпечних вантажів.

Отже, сама по собі обставина перевезення небезпечного вантажу не означає автоматичної необхідності мати таке свідоцтво, якщо спосіб перевезення та характеристики транспортного засобу не підпадають під вимоги щодо його обов'язкового оформлення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 09 квітня 2026 року у справі № 520/29027/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567309>

3.5. Про умови оплати простою працівнику після закінчення відпустки та необхідність підтвердження готовності до роботи

У разі оголошення простою підприємства, установи, організації, відповідні правові наслідки простою розповсюджуються і на працівників, які виходять із відпусток, і прийняття окремого наказу (розпорядження) щодо простою такого працівника не вимагається. Водночас автоматичне застосування до працівника наказу (розпорядження) про простій (якщо він оголошений для всього підприємства, установи, організації чи для структурного підрозділу, в якому працює особа, відпустка якої закінчується) не має наслідком автоматичне нарахування оплати за простій. Умовами оплати простою є сукупність таких обставин: 1) простій виник не з вини працівника; 2) працівник готовий до виконання роботи, але в роботодавця відсутня організаційна та/або технічна спроможність забезпечити виконання роботи працівником через дію невідворотних сил або у зв'язку з іншими істотними обставинами.

Таким чином, у разі закінчення відпустки під час дії наказу про простій, оплата часу простою здійснюється після засвідчення готовності працівника приступити до виконання своїх обов'язків шляхом виходу на роботу, а якщо умовами простою присутність працівників на робочому місці не вимагається - шляхом повідомлення

безпосереднього керівника та / або структурного підрозділу, відповідального за управління персоналом, про закінчення відпустки та готовність приступити до роботи

09 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Особа_1 на рішення Волинського окружного адміністративного суду від 19 липня 2023 та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 09 листопада 2023 у справі №140/8189/23 за позовом Особа_1 до Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Луганській області, за участю третьої особи - Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, про стягнення заробітної плати

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

На обґрунтування позовних вимог позивачка зазначала, що вона перебуває у трудових відносинах з Державною службою з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Луганській області та з 12 вересня 2016 по 18 липня 2022 перебувала у відпустці без збереження заробітної плати відповідно до пункту 18 частини першої статті 25 Закону України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР «Про відпустки» (далі – Закон № 504/96-ВР). У зв'язку з виключенням із Закону № 504/96-ВР пункту 18 частини першої статті 25, з 19 липня 2022 позивачка продовжує працювати, проте заробітну плату з урахуванням того факту, що у відповідача мав місце простій, їй не виплачували. Відповідач зазначав, що позивачка після закінчення відпустки не повідомила про готовність працювати, не виходила на зв'язок, не виконувала обов'язків, у зв'язку з чим підстав для нарахування заробітної плати немає.

Рішенням суду першої інстанції, залишеним без змін судом апеляційної інстанції, у задоволенні позову відмовлено. Суди виходили з того, що позивачка після закінчення відпустки не вчиняла дій для відновлення трудових відносин та не виконувала трудових обов'язків, а тому відсутні підстави для виплати заробітної плати, у тому числі як оплати простою.

Верховний Суд залишив касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані судові рішення – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Відпустка і простій є різними формами тимчасового звільнення від виконання роботи, які не можуть застосовуватися одночасно. Під час перебування працівника у відпустці правові наслідки простою на нього не поширюються.

Разом з тим, у разі оголошення простою для всього підприємства, установи, організації або відповідного структурного підрозділу дія такого наказу поширюється і на працівників, відпустка яких закінчується під час його дії, і прийняття окремого наказу щодо них не вимагається.

Водночас саме по собі поширення простою на працівника не має наслідком автоматичного нарахування оплати за час простою. Виходячи з положень статей 34, 113 КЗпП України, умовами такої оплати є те, що простій виник не з вини працівника, а також що працівник є готовим до виконання роботи, однак роботодавець не має можливості її забезпечити.

У разі закінчення відпустки під час дії простою оплата часу простою здійснюється після засвідчення працівником готовності приступити до виконання обов'язків – шляхом виходу на роботу або повідомлення роботодавця про таку готовність.

У цій справі встановлено, що позивачка після закінчення відпустки не повідомила роботодавця про зміну свого статусу, не поінформувала про місцезнаходження та не заявила про готовність виконувати обов'язки, у зв'язку з чим відсутні підстави для оплати часу простою, що обумовлює правомірність висновків судів попередніх інстанцій.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 09 квітня 2026 року у справі № 140/8189/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567336>

IV. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ

4.1. Про віднесення спорів щодо дій уповноваженого органу при підготовці та укладенні тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі до адміністративної юрисдикції

Підготовка та укладення тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі є частиною адміністративної процедури надання адміністративної послуги з призначення компенсації фізичним особам, які надають такі послуги. Сторони такого договору не є рівноправними, умови договору визначає виключно уповноважений орган на підставі закону, а компенсація виплачується за рахунок бюджетних коштів відповідно до закону та рішення органу.

Отже, спір щодо дій уповноваженого органу під час підготовки та укладення договору про надання соціальних послуг є публічно-правовим спором і підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства

01 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Особа_1, Особа_2 на ухвалу Вінницького окружного адміністративного суду від 02 вересня 2025 року та постанову Сьомого апеляційного адміністративного суду від 10 грудня 2025 року у справі № 120/12168/25 за позовом Особа_1, Особа_2 до Департаменту соціальної політики Вінницької міської ради про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити дії.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

На обґрунтування позовних вимог Особа_1 зазначала, що вона є матір'ю повнолітньої доньки Особа_2, яка є особою з інвалідністю I групи підгрупи «А» з дитинства, яка потребує постійної сторонньої допомоги та догляду. Вказувала, що вона у встановленому Законом України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII «Про соціальні послуги» (далі – Закон № 2671-VIII) порядку подала уповноваженому органу заяву про потребу в наданні соціальних послуг з догляду на професійній основі. На підставі заяви та доданих до неї документів відповідач підготував тристоронній договір про надання соціальних послуг з догляду. Однак позивачка не погодилась із наведеним у вказаному договорі переліком заходів, які надаватимуться отримувачу упродовж місяця, зокрема, із наведеною у такому переліку кількістю годин догляду за особою. Позивачка вказувала, що визначений відповідачем при підготовці договору обсяг заходів догляду та тривалість їх виконання не відповідає реальним / фактичним потребам особи, за якою здійснюється догляд, а також наполягала, що такий розрахунок не відповідає вимогам законодавства та порушує її право на отримання передбаченої законом грошової компенсації у належному розмірі.

Окружний адміністративний суд ухвалою, залишеною без змін постановою апеляційного адміністративного суду, відмовив у відкритті провадження у справі та роз'яснив позивачкам, що спір у цій справі підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства. Рішення судів попередніх інстанцій обґрунтовані тим, що укладення передбаченого абзацом п'ятим частини сьомої статті 13 Закону № 2671-VIII договору не є результатом виконання Департаментом належних йому публічно-владних управлінських функцій, оскільки засноване на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності його учасників. За викладеною у оскаржених судових рішеннях позицією, при укладенні вказаного договору відповідач діяв як рівноправний учасник цивільно-правових відносин і не виконував жодних публічно-владних управлінських функцій.

Верховний Суд задовольнив касаційну скаргу, скасував рішення судів попередніх інстанцій та направив справу до суду першої інстанції для продовження розгляду.

ОЦІНКА СУДУ

Підготовка уповноваженим органом договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі та всі вчинені з цією метою дії охоплюються адміністративною процедурою з надання адміністративної послуги, результат якої спрямований на набуття надавачем соціальних послуг прав та обов'язків відповідно до Закону № 2671-VIII, зокрема права на отримання грошової компенсації.

Перед укладенням договору уповноважений орган у межах своєї компетенції здійснює визначені законом дії, зокрема приймає заяви, здійснює комплексне визначення індивідуальних потреб особи, вирішує питання про обсяг надання послуг.

При цьому надавач та отримувач соціальних послуг не беруть участі у підготовці договору і не вправі визначати його умови.

Верховний Суд визнав обґрунтованими доводи касаційної скарги про те, що сторони такого договору не є рівноправними, а розмір компенсації визначається уповноваженим органом відповідно до закону та виплачується за рахунок бюджетних коштів. Право на таку компенсацію належить лише конкретно визначеній уповноваженим органом особі й не може бути передано чи відчужено на підставі угод цивільно - правового характеру.

Спір у цій справі виник у публічно-правових відносинах, пов'язаних із наданням адміністративної послуги щодо призначення компенсації. У цих правовідносинах відповідач діє як суб'єкт владних повноважень, а укладення договору є стадією прийняття рішення про призначення такої компенсації.

Також, відповідний договір підпадає під визначення адміністративного договору, оскільки є правовим актом за участю суб'єкта владних повноважень, укладається на підставі закону та спрямований на врегулювання питання надання адміністративної послуги.

Отже, цей спір є спором між учасниками публічно-правових відносин щодо дій суб'єкта владних повноважень, вчинених під час надання адміністративної послуги, а тому підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 1 квітня 2026 року у справі № 120/12168/25 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135376510>

4.2. Про належність до адміністративної юрисдикції спору щодо оскарження розпорядження НКРЕКП, яким ліцензіата зобов'язано ініціювати розірвання договорів з фізичною особою

Спір щодо оскарження розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг про усунення порушень ліцензіатом, прийнятого у межах реалізації контрольних повноважень та обов'язкового до виконання суб'єктом господарювання, належить до адміністративної юрисдикції, оскільки предметом спору є перевірка законності адміністративного акта суб'єкта владних повноважень.

У разі, коли таке розпорядження містить вимогу ініціювати розірвання договорів з конкретною особою та безпосередньо впливає або може вплинути на її права чи законні інтереси, така особа не може бути позбавлена права на звернення до адміністративного суду лише з тієї підстави, що акт адресований ліцензіату. Те, що наслідком виконання оскаржуваного розпорядження може бути розірвання цивільно-правових договорів, не змінює публічно-правового характеру самого спору, оскільки особа оскаржує адміністративний акт, а не договірні зобов'язання

20 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на постанову Другого апеляційного адміністративного суду від 08 грудня 2025 року у справі №520/25539/25 за позовом Особа_1 до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), третя особа – ПрАТ «Харківенергозбут», про визнання протиправним та скасування розпорядження.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Позивачка звернулася до суду з позовом, у якому просила визнати протиправним та скасувати розпорядження НКРЕКП у частині зобов'язання ПрАТ «Харківенергозбут» ініціювати розірвання укладених з нею договорів про постачання електричної енергії постачальником універсальної послуги та договорів про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом.

Суд першої інстанції закрити провадження у справі, виходячи з того, що спір належить розглядати в порядку цивільного судочинства, оскільки позовні вимоги фактично стосуються розірвання договорів про постачання електричної енергії; між позивачкою та відповідачем не виникло публічно-правових відносин, а оскаржуване розпорядження породило такі відносини лише між НКРЕКП та ПрАТ «Харківенергозбут».

Суд апеляційної інстанції скасував ухвалу суду першої інстанції та направив справу для продовження розгляду, зазначивши, що спір у цій справі виник не з приводу виконання чи тлумачення цивільно-правових зобов'язань, а у зв'язку з реалізацією відповідачем владних управлінських функцій.

Верховний Суд залишив касаційну скаргу без задоволення, а постанову суду апеляційної інстанції – без змін.

ОЦІНКА СУДУ

Для визначення предметної юрисдикції вирішальне значення має не формальна участь суб'єкта владних повноважень у правовідносинах, а зміст спірних відносин, характер порушеного права та правові наслідки, на досягнення яких спрямовані позовні вимоги.

Оскаржуване розпорядження є адміністративним актом у розумінні Закону України від 17 лютого 2022 року № 2073-ІХ «Про адміністративну процедуру», прийнятим НКРЕКП як адміністративним органом при вирішенні конкретної справи про усунення порушень ліцензійних умов ПрАТ «Харківенергозбут», який може безпосередньо впливати на права та/або обов'язки конкретних осіб.

Предметом позову є перевірка законності саме розпорядження НКРЕКП, а не вирішення спору щодо виконання чи тлумачення умов договорів між позивачкою та ПрАТ «Харківенергозбут».

Суд підкреслив, що те, що наслідком виконання оскаржуваного розпорядження може бути розірвання цивільно-правових договорів, не змінює публічно-правового характеру спору, оскільки позивачка оскаржує адміністративний акт, а не договірні зобов'язання.

Для визначення юрисдикції не є вирішальною відсутність прямих правовідносин між позивачкою та НКРЕКП, оскільки визначальним є характер оскаржуваного рішення та його вплив на права позивачки.

Розпорядження, яким ліцензіата зобов'язано ініціювати розірвання договорів із позивачкою, безпосередньо зачіпає її права та законні інтереси, а тому надає їй право на судовий захист у порядку адміністративного судочинства.

Отже, спір щодо законності розпорядження НКРЕКП, прийнятого у межах реалізації контрольних повноважень та такого, що впливає на права фізичної особи, є публічно-правовим спором і підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 квітня 2026 року у справі № 520/25539/25 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135864652>

4.3. Про недопустимість виходу суду апеляційної інстанції за межі позову та доводів апеляційної скарги

Процесуальним законодавством встановлено відповідні обмеження щодо меж перегляду справи судом апеляційної інстанції, а саме - щодо перевірки законності та обґрунтованості рішення суду першої інстанції виключно в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Крім того, встановлено пряму процесуальну заборону щодо розгляду апеляційним судом позовних вимог та підстав позову, які не були заявлені в суді першої інстанції. Отже, законодавець чітко окреслив межі апеляційного перегляду, дозволивши перегляд справи лише у межах тих доводів і вимог, які обґрунтовані у чому саме полягає неправильність чи неповнота дослідження доказів і встановлення обставин у справі та (або) застосування норм права. Водночас, процесуальним законом передбачено виключення, за якого допускається вихід за межі доводів та вимог апеляційної скарги, у випадку якщо буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права

17 квітня 2026 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Департаменту патрульної поліції Національної поліції України на рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 14 липня 2022 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 21 березня 2024 року у справі № 160/10192/21 за позовом

Особа_1 до Департаменту патрульної поліції Національної поліції України, за участю третьої особи – Первинної професійної спілки «Правозахисники країни», про визнання протиправними та скасування наказів про притягнення до дисциплінарної відповідальності та звільнення зі служби в поліції, поновлення на посаді та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

Позивач обґрунтовував позовні вимоги тим, що оскаржувані накази прийняті за відсутності у його діях складу дисциплінарного проступку. Також позивач посилався на порушення процедури проведення службового розслідування, зокрема через неповідомлення його про проведення такого розслідування, позбавлення можливості надати пояснення та проведення розслідування дисциплінарною комісією, до складу якої входили зацікавлені особи. Відповідач зазначав, що позивач систематично відмовлявся виконувати накази керівництва щодо несення служби у визначеній зоні оперативного реагування, а тому правомірно був притягнутий до дисциплінарної відповідальності у вигляді звільнення зі служби в поліції.

Рішенням суду першої інстанції позов задоволено. Суд дійшов висновку про порушення відповідачем вимог щодо складу дисциплінарної комісії, оскільки до її складу входили особи, які могли бути зацікавленими у результатах службового розслідування. З огляду на це суд визнав накази про дисциплінарне стягнення та звільнення протиправними, поновив позивача на службі та стягнув середній заробіток за час вимушеного прогулу.

Суд апеляційної інстанції змінив мотивувальну частину рішення суду першої інстанції, але залишив його резолютивну частину без змін. Апеляційний суд дійшов висновку про відсутність порушень при формуванні дисциплінарної комісії, однак визнав, що відповідач вийшов за межі предмета службового розслідування, оскільки під час нього досліджувалися обставини, які не були охоплені первісними рапортами про призначення службового розслідування.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково, скасував рішення суду апеляційної інстанції та направив справу на новий розгляд до цього ж суду.

ОЦІНКА СУДУ

Верховний Суд звернув увагу, що відповідно до статті 308 Кодексу адміністративного судочинства України суд апеляційної інстанції перевіряє законність та обґрунтованість рішення суду першої інстанції виключно в межах доводів і вимог апеляційної скарги. Водночас процесуальний закон прямо забороняє апеляційному суду розглядати підстави позову, які не були заявлені у суді першої інстанції. Вихід за межі доводів апеляційної скарги допускається лише у випадку встановлення безумовних процесуальних порушень або неправильного застосування норм матеріального права.

Суд касаційної інстанції встановив, що позивач серед підстав позову не посилався на порушення відповідачем процедури службового розслідування в частині виходу

за межі його предмета. Натомість предметом спору у суді першої інстанції були питання повідомлення позивача про службове розслідування, можливості надання пояснень, законності складу дисциплінарної комісії, дотримання строків розслідування та наявності у діях позивача дисциплінарного проступку.

Верховний Суд зазначив, що в апеляційній скарзі відповідач оскаржував виключно висновки суду першої інстанції щодо неправомірності складу дисциплінарної комісії. Отже, перевірка апеляційним судом обставин щодо нібито виходу відповідача за межі предмета службового розслідування фактично означала вихід за межі доводів апеляційної скарги та розгляд нової підстави позову, яка раніше не заявлялася.

Адміністративний суд, здійснюючи контроль за рішеннями суб'єктів владних повноважень, зобов'язаний діяти виключно в межах процесуального закону. Порушення судом апеляційної інстанції приписів частин першої та п'ятої статті 308 Кодексу адміністративного судочинства України унеможливило правильне вирішення спору та стало підставою для скасування постанови апеляційного суду.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 квітня 2026 року у справі № 160/10192/21 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135794151>

Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду (актуальна практика). Рішення, внесені до ЄДРСР, за квітень 2026 року / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного адміністративного суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду; управління забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду Апарату Верховного Суду. Київ, 2026 – 32 с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 supreme.court.gov.ua

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua

 x.com/supremecourt_ua

 so.supreme.court.gov.ua